

УДК 378.134

DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.66-1.7>

Го Сінхуа

аспірант кафедри загальної педагогіки і педагогіки вищої школи
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

СИМФОНІЧНА МУЗИКА ЯК ОДИН ЗІ СТИМУЛІВ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ КИТАЮ

Статтю присвячено аналізу досліджень сучасних китайських науковців стосовно значення симфонічної музики для якісної освіти майбутніх учителів. Показано, що у сучасній освіті Китаю проголошено спрямування на комплексний розвиток майбутніх учителів засобами мистецтва, зокрема засобами симфонічної музики. Виховання вчителів у Китаї у XXI столітті належить коледжам, в яких вивчення музичних дисциплін є важливим для розвитку здібностей, емоційності, характеру, волі, духовності студентів. Визначено, що останніми роками освіта Китаю, відповідно до постанов ЦК КПК, спрямована на підвищення її якості, що пов'язано з трансформацією освітньої думки, яка надала музичній освіті особливий статус. Відзначено, що китайські науковці по-різному досліджують аспекти впливу симфонічної музики на студентів. Визначено, що Чжан Ван виокремлює три аспекти, що характеризують вплив симфонічної музики на якість освіти: здатність до аналізу, що впливає на механізми мислення студентів; побудову загальної атмосфери кампусу, оскільки якість культури кампусу безпосередньо впливає на результати навчання; роботу у команді, оскільки гра у симфонічному оркестрі сприяє активізації процесів співпраці і спілкування. Показано, що Ван Дунвей характеризує п'ять принципів, за якими, на його думку, симфонічна музика стає основним змістом підготовки вчителів: симфонічна музика має компенсувати потребу студентів коледжу у пропуску занять з базової освіти; вона сприяє комплексному розвитку здібностей сучасної молоді; впровадження симфонічної музичної освіти є необхідністю для підвищення рівня музичної культури; розуміння симфонічної музики необхідно для підвищення якості освіти; впровадження симфонічної музичної освіти є потребою нинішньої епохи, оскільки XXI століття – це епоха високого розвитку і прогресу; впровадження симфонічної музичної освіти є потребою сучасних міжнародних відносин. Доведено, що у Китаї є низка проблем, пов'язаних із залученням до виконавства симфонічних творів студентів коледжів та університетів: популярність симфонічної музики у Китаї значно відстає від розвинених країн, рівень виконавської майстерності оркестрантів далекий від міжнародного рівня. Однак прийняті на державному рівні документи і дослідження науковців виокремлюють у цьому процесі напрями, які підлягають удосконаленню та розвитку.

Ключові слова: симфонічна музика, вища освіта, підготовка учителів.

Постановка проблеми. У сучасній освіті Китаю проголошено спрямування на комплексний розвиток майбутніх учителів засобами мистецтва, зокрема засобами симфонічної музики. Виховання вчителів у Китаї у XXI столітті належить коледжам, в яких вивчення музичних дисциплін є важливим для розвитку здібностей студентів. Основною метою освіти є підготовка кваліфікованих кадрів, а музична освіта відіграє важливу роль у вихованні естетичних здібностей, емоційності, характеру, волі, духовності. Такі позиції були проголошені на третьому пленарному засіданні одинадцятого ЦК КПК, де естетичне виховання молоді було віднесено до важливої частини шкільної освіти. У побудові соціалістичної духовної цивілізації музична освіта стала важливим аспектом естетичного виховання, який підтримує держава. У всіх коледжах та університетах було створено навчальні та наукові секції, а в університетах відкриті музичні курси, які отримали високу оцінку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема впровадження симфонічної музики

в освіту Китаю знайшла своє відображення у таких документах, як Постанова третього пленарного засідання одинадцятого ЦК КПК, документах Національної школи художньо-виховного об'єднання та ін. Китайські науковці також досліджують питання впровадження симфонічної музики в підготовку майбутніх учителів (Чжан Ван «Роль симфонічної культури для якості освіти студентів коледжу»; Чжао Сяотун «Думки про популярність симфонії»; Бай Чжуан «Про позитивний вплив симфонії на якість освіти студентів»; Лі Мейі «Впровадження симфонічної культури в коледжах» та ін.).

Мета статті – аналіз досліджень сучасних китайських науковців стосовно значення симфонічної музики для якісної освіти майбутніх учителів.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками освіта Китаю, відповідно до постанов ЦК КПК, спрямована на підвищення її якості, що пов'язано з трансформацією освітньої думки, яка надала музичній освіті особливий статус. Вчителі є організаторами навчання і розповсюджува-

чами знань, однак, вони самі мусять не тільки мати системні професійні знання, але й бути ретельно підготовлені та зорієнтовані методично. Актуальними питаннями для вчителів стають такі: як доцільно організувати заняття в класі; яким має бути основний зміст навчання; як оцінювати результати навчання; що є головним пріоритетом у навчальному процесі? Симфонічна музика має допомогти студентам у процесах соціалізації, комунікації, покращити результати навчання.

Китайські науковці досліджують різні аспекти впливу симфонічної музики на студентів. Так, Чжан Ван виокремлює три аспекти, що характеризують вплив симфонічної музики на якість освіти. До першого науковець відносить здатність до аналізу, що впливає на механізми мислення студентів. Науковець вважає, що гра у симфонічному оркестрі сприяє: формуванню більш високих художніх досягнень і цінностей; підвищенню виконавського рівня студентів; надає знання, що допомагають оцінювати й аналізувати симфонічні твори, всю західну музику тощо. Завдяки впливу симфонічної музики розширюються культурні горизонти студентів, розвивається мислення, воно стає більш відкритим, що сприяє загальній якості навчання [1, с. 21].

Другий аспект характеризує побудову загальної атмосфери кампусу, оскільки якість культури кампусу безпосередньо впливає на навчання студентів. Загальне середовище, насичене мистецтвом, змушує студентів почуватися більш комфортно. Через залучення до симфонічної музичної культури студенти починають розуміти її форму, поступово зростає інтерес до навчання, а весь кампус стає заповненим високими зразками музичної культури. Науковець наголошує на позитивному результаті проведення публічних конкурсів між коледжами, у яких беруть участь симфонічні оркестри, що виконують музичні твори різних жанрів та стилів [1].

Третій аспект характеризує роботу у команді. Гра у симфонічному оркестрі сприяє співпраці і спілкуванню студентів, оскільки в процесі виконання кожен оркестрант має співпрацювати один з одним через взаємне тлумачення партій, щоб зробити виступ більш досконалим. Це поліпшує студентську самосвідомість, привчає слухати голоси, піклуватися один про одного. Гра в оркестрі впливає на практику виконавства та координацію [1, с. 22].

Ван Дунвей характеризує п'ять принципів, за якими, на його думку, симфонічна музика стає основним змістом класу мистецтва [2, с. 64].

По-перше, симфонічна музична освіта в курсі мистецтвознавства має компенсувати потребу студентів коледжу у пропуску занять з базової освіти. Як вважає науковець, натеper музична освіта в коледжах і університетах Китаю все

ще залишається слабкою ланкою. У 1996 році Національна школа художньо-виховного об'єднання висунула гасло «Якісна освіта з мистецькою освітою як прорив». Однак статус музичної освіти в коледжах і університетах і якісна освіта для студентів коледжів все ще залишаються слабкими, багато студентів коледжу все ще не мають умінь з виконання музичних творів, їм бракує базових знань і правильної естетичної концепції, що впливає на всебічний комплексний розвиток студентів.

У Китаї вважають, що лише комплексний розвиток здібностей сучасної молоді може допомогти їй адаптуватися до вимог соціалістичної модернізації. У цій діяльності особливу функцію виконує музична освіта, зокрема сприймання, вивчення, виконання симфонічної музики. Музика стає необхідним компонентом базової освіти. Її впровадження стало передумовою якісної освіти студентів коледжу нині.

По-друге, впровадження симфонічної музичної освіти є необхідністю для підвищення рівня музичної культури. Симфонічна музика – це своєрідна музика, яка дуже виразна і може мати значний вплив на духовне життя людей. Щоб популяризувати симфонічну музику, спочатку треба культивувати слухачів до її сприймання, такою аудиторією є в основному студенти, які навчаються у вищих навчальних закладах. Вважається, що за допомогою впровадження у навчальний процес симфонічних творів сучасні студенти можуть підвищити свій інтерес і розуміння симфонічної музики шляхом участі у навчальній та літературній діяльності, вдосконалювати музичну культуру, свої досягнення, покращувати загальну якість освіти й стимулювати інтелект та мотивацію до навчання.

Ван Дунвей вважає, що «національна культура Китаю є глибокою, багатою за змістом і має довгу історію. Однак ствердження національної культури має йти поряд із засвоєнням досягнень всіх людських цивілізацій, а симфонічна музика є важливим духовним досягненням європейської культури» [1, с. 21].

Необхідно зауважити, що в країнах Західної Європи, США є певне розуміння музики, і люди часто йдуть у концертний зал, щоб насолодитися симфонічним концертом. Водночас у Китаї популярність симфонічної музики значно відстає від розвинених країн, а рівень виконавської майстерності оркестрантів далекий від міжнародного рівня. Отже, в Китаї є низка проблем, пов'язаних з тим, щоб навчити якнайбільше китайців розуміти, сприймати симфонічну музику, сприяти розвитку і популяризації симфонічної музики.

Такі процеси стимулюються швидким розвитком економіки Китаю, коли рівень життя китайців зростає, а прагнення до засвоєння духовних цінностей цивілізації стає все необхіднішим.

У цьому процесі симфонічна музика посідає своє почесне місце.

Для опанування симфонічними творами створюються симфонічні оркестри, але їх загальний рівень є нижчим, ніж у розвинених країнах. У 1996 році Державною радою затверджено заснування Центрального симфонічного оркестру, до якого здійснюється відкритий відбір, проводиться конкурс на посади всього персоналу. Оркестр здійснює міжнародні гастролі. Також першим кроком професійної реформи вітчизняної симфонічної музики стало створення у травні 2000 р. на основі оркестру Китайського філармонічного оркестру. Після цього симфонічні та філармонічні оркестри почали створюватися в різних містах Китаю, таких як Філармонічний оркестр Ханчжоу, філармонічний оркестр Наньчана і Симфонічний Циндао.

Для підвищення загального рівня оркестрантів нові оркестри також застосовують систему відкритого підбору персоналу, конкурсний відбір, деякі оркестри залучають оркестрантів високою зарплатою.

Однією з проблем виконання симфонічної музики у Китаї є проблема низької якості виконавства. Більшість науковців наголошують на відсутності концепції колективної гри, тобто оркестру як єдиного цілого. Китаю взагалі не вистачає музикантів світового класу. Відомі музиканти – це майже всі солісти (інструменталісти та вокалісти), вони завойовують світову аудиторію, але немає всесвітньо відомих китайських музичних колективів або груп. Музикознавці Китаю впевнені, що причиною цього явища є культивування сольного виконавства та ігнорування гри в ансамблі та оркестрі [3, с. 65; 4, с. 21].

По-третє, розуміння симфонічної музики необхідно для якісної освіти. Освітня політика партії Китаю полягає у підготовці будівельників соціалізму, які мають бути морально, інтелектуально і художньо розвиненими. Моральна, інтелектуальна та художня творчість – це органічне ціле, яке поєднує всебічний розвиток людини, вони пов'язані між собою, мають спільні риси та індивідуальні. Що стосується статусу і функції симфонічної музики у навчанні, вона збагачує духовний світ людини. Також викладання симфонічної музики є важливим питанням для підвищення загальної якості освіти студентів. Щоб всебічно розвиватися й адаптуватися до вимог ХХІ століття, молодому поколінню китайців, на думку науковців, необ-

хідна симфонічна музична освіта, яка є важливою частиною якісної освіти.

По-четверте, впровадження симфонічної музичної освіти є потребою нинішньої епохи, оскільки ХХІ століття – це епоха високого розвитку і прогресу науки і техніки, що приносить величезне багатство і нові виклики людству. У справі побудови соціалізму в Китаї студенти коледжів є основною і головною силою. Впровадження симфонічної музичної освіти не тільки здатне культивувати у студентів багату уяву, виразність і творчість, але й розвивати їхні здібності. Велика кількість наукових досягнень були натхненні музикою, завдяки розумінню симфонічної музики, розумінню сутності мистецтва, переживання істинного сенсу життя, збагачення естетичного сприйняття світу.

По-п'яте, впровадження симфонічної музичної освіти є потребою сучасних міжнародних відносин, оскільки мистецтво – це мова світу й інструмент для спілкування між народами, незалежно від того, яка епоха симфонічної музики зосереджена у внутрішньому світі митця. Музика є важливим засобом комунікації, вона сприяє не тільки збагаченню особистості, а й обмінам і співпраці один з одним для зміцнення дружби [2, с. 66].

Висновки. Отже, можна зазначити, що у Китаї є низка проблем, пов'язаних із залученням до виконання симфонічних творів студентів коледжів та університетів. Однак прийняті на державному рівні документи і дослідження науковців виокремлюють у цьому процесі окремі напрями, які підлягають удосконаленню та розвитку.

Список використаної літератури:

1. 张望 交响乐文化在大学生素质教育中的作用 (Чжан Ван. Роль симфонічної культури для якості освіти студентів коледжу. Журнал академіків, 2014, (1), с. 21–22.)
2. 天津音乐学院学报1995年第4期 交响音乐与大学生素质教育 王东威 (Ван Дунвей. Симфонічна музика та якісна освіта студентів коледжу. Журнал музичної консерваторії Тяньцзіня, № 4, 1995, с. 64–67.)
3. Бай Чжуан. Про позитивний вплив симфонії на якісну освіту студентів. Рік письменника, 2011, № 16, с. 32–33.
4. Лі Мейі. Впровадження симфонічної культури в коледжах. Журнал академіків, 2014, № 1, с. 21–22.

Guo Xinhua. Symphonic music as one of the incentives for the quality of training of future Chinese teachers

The article is devoted to the analysis of contemporary Chinese scholars' research on the importance of symphonic music for the quality education of future teachers. It is shown that modern education of China proclaims the direction of complex development of future teachers by means of art, in particular using of symphonic music. Teacher education in China in the 21st century belongs to colleges in which the study of musical disciplines is important for the development of students' abilities, emotionality, character, will,

---

and spirituality. In recent years, it has been shown that, according to the CCP Central Committee's decree, China's education is aimed at improving its quality, which is related to the transformation of educational thought, which gave music education a special status. It is noted that Chinese scholars are exploring different aspects of the impact of symphonic music on students. Zhang Wang identified three aspects that characterize the impact of symphonic music on the quality of education: the ability to analyze, which affects the thinking mechanisms of students; building a general campus atmosphere as the quality of campus culture directly influences learning outcomes; teamwork because playing in a symphony orchestra helps to intensify the processes of cooperation and communication. Van Dunwey is shown to characterize five principles that, in his view, symphonic music becomes the main content of teacher training: symphonic music should compensate for the need for college students to miss basic education; it contributes to the comprehensive development of the abilities of modern youth; the introduction of symphonic music education is a necessity for raising the level of musical culture; understanding of symphonic music is necessary to improve the quality of education; the introduction of symphonic music education is a need of the present era, since the 21st century is an era of high development and progress; introduction of symphonic music education is a necessity of modern international relations. It has been proven that there are a number of problems in China related to the involvement of college students and universities in performing symphonic works: the popularity of symphonic music in China is far behind developed countries, the level of orchestral performance is far from international. However, nationally accepted documents and research by scholars highlight in this process individual areas, that need to be improved and developed.

Key words: *symphonic music, higher education, teacher training.*